

FRANZ KAFKA

PROMĚNA

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Jakub Tůma.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Obsah

- Život
- Chronologický seznam významných děl
- Citáty
- Literární rozbor
- Děj
- Interpretace
- Pracovní list
- Odpovědi
- Seznam použité literatury
- Odkaz na citace

Život

3. 7. 1883 – 3. 6. 1924

- Český spisovatel. Ovlivnil vývoj moderní prózy 20. století.
-
- Mluvil zejména německy, ale také česky, francouzsky a jako Žid se údajně později doučoval hebrejsky.
-

Život

- Narodil se na Starém městě v Praze. Měl pět sourozenců. Dva jeho bratři zemřeli v dětství a všechny tři sestry v koncentračních táborech.
- Po dokončení gymnázia pokračoval ve studiu na Karlo-Ferdinandově univerzitě. Zde navázal významné přátelství s Maxem Brodem, který jeho dílo otevřel veřejnosti stejně jako i dalším autorům (J. Hašek).
- Jako doktor práv byl zaměstnán až do svého penzionování v pojišťovně.

Život

- Roku 1917 se mu zhoršilo zdraví. Tuberkulózu léčil u své sestry v obci Siřem. Zotavoval se pomalu, roku 1924 zemřel.
- Kafka se seznámil s několika ženami.
- S Milenou Jesenskou si dopisoval a nakonec se stala i první překladatelkou jeho románu do češtiny.
- Kafkovu tvorbu výrazně poznamenal problematický vztah s otcem.

Chronologický seznam významných děl

- **Proces** (1914–15, vydáno roku 1925) – Kniha byla zařazena mezi 100 nejvýznamnějších děl 20. století podle časopisu Le Monde. Josef K. je jednoho dne zatčen dvěma úředníky a obviněn, ale neví z čeho a nemůže se bránit. Nakonec je odsouzen a proboden do srdce.

Chronologický seznam významných děl

- **Zámek** (1922) – Hlavní hrdina K. se představuje jako zeměměřič. Přijel do vesnice pod zámkem, ve kterém má zřejmě provést svou práci, a proto se snaží získat nějaké informace, ale zpočátku marně. Seznámí se s číšnicí Frídou, která ho opustí s jiným. Když se jí pokusí hledat, dostane se na místa, kam nesmí, a proto je vyveden zpět do vesnice. Román zůstal nedokončen.

Chronologický seznam významných děl

- **Amerika** (Nezvěstný, 1927) – Amerika je název, který pro knihu vymyslel Max Brod. Jde o příběh mladého člověka, který se vydá za přítelem do Ameriky, a neustále bloudí.

Citáty

- „Luxus bohatých je zaplacen bídou chudých.“
- „Člověk může všechno, jenom sám před sebou neunikne.“
- „Kdo se stará jen o budoucnost, je méně předvídavý než ten, kdo se stará jen o okamžik, neboť se nestará ani o ten okamžik, ale jen o jeho trvání.“
- „Dva úkoly na začátku života: Stále víc zužuj svůj kruh, a stále znovu zkoumej, zda se neukrýváš někde mimo něj.“

Literární rozbor

- Forma

- Próza

- Druh

- Epika

- Žánr

- Povídka

Proměna – děj

- Obchodní cestující Řehoř Samsa se probudí a zjistí, že se proměnil v obrovského brouka. Veškerou lidskou podstatu si Řehoř zachová, ale pro okolí ji ztrácí. Rozumí všemu, ale jemu nikdo. Je proto zavřen ve vlastním pokoji. Řehoře děsí, že nemůže jít do práce. Uvažuje překvapivě racionálně bez zbytečných emocí. V pokoji ho navštěvuje pouze sestra Markéta, ale i před tou se z ohleduplnosti skrývá pod postelí, aby ji neděsil. Rodina strádá bez Řehoře finančně i psychicky.

Proměna – děj

.Když se pokusí Řehořův pokoj vystěhovat, aby měl větší prostor, dojde ke konfliktu, při kterém matka omdlí a otec zraní Řehoře jablky, které po něm hází. Rodina se pokusí finanční problémy řešit tak, že si do bytu nastěhuje podnájemníky, ale o hmyzu, který s nimi bydlí, nic nepoví. Řehoř si chce poslechnout Markétu, která hraje na housle a vyjde z pokoje, ale podnájemníci jej spatří a Řehoř odchází do pokoje, který se stal skladištěm. Rodina navrhuje Řehoře odstranit, ale on sám umírá. Rodina se vydá na výlet a plánuje budoucnost.

Proměna – interpretace

- Absurdita, komika se prolíná s tragikou, paradox, bezvýchodnost – člověk nemá na výběr, nemůže ovlivnit co se s ním stane
- Proměnu lze chápat několika způsoby.
- Pocit uzamčenosti před okolním světem a nepochopení. Řehoř se svojí proměnou stává neužitečným hmyzem, který pouze překáží. Dříve živil rodinu. Kafka údajně měl problémy se svým otcem. Současně lze dílo chápat jako kritiku lidí, kteří se jako lidé nechovají a při první příležitosti ztrácí kontakt s člověkem. Člověk se před člověkem nemůže vytratit, i když se změní.

Pracovní list

- Napiš název alespoň jednoho románu F. Kafky.
- Jakým jazykem Kafka psal?
- Jaké civilní povolání Kafka vykonával?
- Jakého původu byl?
- Zařad' Proměnu žánrově.

Odpovědi

- Zámek, Amerika, Proces.
- Německy.
- Byl zaměstnancem pojišťovny.
- Židovského původu.
- Jedná se o povídku.

Seznam použité literatury

- KAFKA, Franz a James HYNES. *Povídky: a romance in five acts : definitive text*. Nakl. Artur, 2. vyd. Překlad Vladimír Kafka. Praha: Nakladatelství Franze Kafky, 2006, 348 s. D (Artur), sv. 42. ISBN 80-869-1107-1.

Odkaz na citace

- Citáty slavných osobností: Největší sbírka citátů, přísloví a murphyho zákonů [online]. 2007 - 2013 [cit. 2013-11-14]. Dostupné z:
<http://citaty.net/autori/franz-kafka/>
- STR. 2. Autor [online]. [cit. 20140406]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Frantz_Kafka_1910.jpg
- STR. 14. Myrabella. [online]. [cit. 20140406]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kafka_statue_Praque.jpg